

MANIFEST - KONOPLJA ZA ZELEN ZAGON

Svet se je znašel na edinstvenem razpotju in to je priložnost za Evropo, da se obrne na pravo pot. Konoplja lahko vodi to pot!

UVOD

Že stoletja se človek bori proti zakonom narave, kar nas je pripeljalo do točke, kjer je močno ogrožen obstoj naših ekosistemov. Da bi zadostili povpraševanju po hrani in drugih izdelkih, se vlade žal zatekajo k netrajnostnim praksam.

Zdravstvene in okoljske katastrofe, ki smo jim priča, so posledica svetovne gospodarske rasti, ki temelji na individualizmu, pohlepu in nespoštovanju vseh drugih oblik življenja. Ne glede na pretekle dogodke se zdi, da smo kot družba začeli ugotavljati, da je večina groženj, ki smo jih zdaj prisiljeni obravnavati, resnično neposredna posledica človekovega delovanja. **Sprememba v miselnosti nas mora zdaj voditi h konkretnim predlogom in odločnim dejanjem**, saj nam bo le korenita sprememba paradigme omogočila odmik od te nevarne poti.

V prihodnjih letih se Evropi verjetno obeta obdobje nazadovanja: gospodarska aktivnost se je upočasnila in potreben bo čas, da si bo ponovno opomogla. Nekatere oblike proizvodnje in trgovinskih tokov bodo izginile, nekatere dejavnosti pa se bodo zopet vzpostavile znotraj meja EU, da se bo zmanjšala izpostavljenost gospodarstva potencialnim globalnim pretresom. Stopnja brezposelnosti se bo posledično precej zvišala in mnogi Evropejci se bodo morali priučiti novim poklicem. Zato je potreben radikalen in svež pristop v gospodarstvu.

V tem pogledu želi EIHA (Evropsko združenje za industrijsko konopljo), katerega član je tudi Zadruga KonopKo, kot predstavnik kmetovalcev, proizvajalcev in trgovcev, **izpostaviti velik potencial evropske panoge industrijske konoplje pri pospeševanju prehoda na brezogljično, bolj ekološko in trajnostno gospodarstvo**, v skladu z evropskim Zelenim dogovorom. Zaradi svojega trajnostnega pristopa tako v gospodarstvu kot tudi v kmetijstvu ter široke in raznovrstne uporabnosti konoplje od hrane do tehničnih proizvodov, ravno panoga industrijske konoplje **obljublja ožvitev podeželja**. **S ponovnim obujanjem proizvodnih procesov** (tekstilna panoga) in **spodbujanjem inovativnih verig dodane vrednosti** (gradbeni materiali, proizvodnja hrane, ekstrakcija kanabinoidov), bi lahko v panogi zagotovili **dolgoročno trajnostno rast in ustvarili visoko kvalificirana delovna mesta** na evropskem podeželju - kombiniranje lokalno pridobljenih surovin z globalnim znanjem in izkušnjami.

NEKAJ DEJSTEV O KONOPLJI

- Sorte konoplje, ki so **vpisane na evropsko sortno listo**, spadajo v vrsto "*Cannabis sativa L.*", ki imajo nizko (nepsihotropno) vsebnost THC.
- Konoplja je **odličan ponor ogljika**: rastlina sama s sistemom globokih korenin veže CO₂ v zemljo, poleg tega pa iz nje narejeni ekološki materiali še dodatno zvišajo celoten zajem ogljika. En hektar konoplje lahko zajame do 13,4 ton CO₂, kar pomeni, da je konoplja pri tem enako uspešna kot hektar tropskega gozda.
- Konoplja je ena izmed najstarejših poljščin na svetu in se jo v Evropi goji že **od samega pričetka pisane zgodovine. Samo na območju bivše Jugoslavije smo v desetletjih po vojni gojili konopljo na prek 60.000 hektarjih.**
- Uporabimo lahko vse dele konoplje. Nič ne gre v koš! Stebla, korenine, liste, cvetove in semena lahko **uporabimo za izdelavo najrazličnejših proizvodov**: tekstila, papirja, vrvi, izolacijski materiala, vlaknenih plošč, bioplastike, komposta, stelje za živino, goriva, barv, prehranskih izdelkov, prehranskih dopolnil, kozmetike in medicinskih pripravkov.
- Biomasa iz konoplje (predvsem iz semen) je **vir visoko kakovostnih beljakovin, ima pa tudi edinstven profil esencialnih maščobnih kislin.**
- Konoplja kot naknadni posevek **izboljšuje donos rastlin**, ki ji sledijo na polju, prav tako pa **izboljšuje zdravje same zemlje**, zato je odlična za kolobar. Zahvaljujoč svojemu koreninskemu sistemu iz zemlje posrka težke kovine – fitoremediacija.
- **Konoplja je v smislu gojenja manj zahtevna od drugih vlaknastih poljščin.** Potrebuje manj vode, ne mara pesticidov in herbicidov. Gnoj in druga naravna gnojila danes predstavljajo 50% vseh uporabljenih gnojil pri gojenju konoplje.

POTENCIAL KONOPLJE

Glede na zgoraj zapisano je jasno, da lahko konoplja igra ključno vlogo v novi bolj zeleni in vzdržni družbi, s konkretnimi rešitvami na **področju kakovostne prehrane, okolju prijaznih drugih izdelkov ter pri zagotavljanju čistejšega zraka in prsti**. Prav tako pa je zanimiva z gospodarskega vidika: pri dobro izdelani verigi dodane vrednosti, s prilagojenimi sortami glede na namen in možnostjo uporabe celotne rastline (cvetov, semen, listov in stebel), si lahko nedvomno obetamo pomembne **ekonomske koristi za kmetijstvo, kot tudi za okolje**. Posledično bi od tega imelo koristi evropsko podeželje, saj bi lahko na ta način pozitivno vplivali na celotno gospodarstvo ruralnih okolij.

NAŠI PREDLOGI

1. **Ukrepi javne politike bi morali spodbujati uporabo konoplje v prehranskih izdelkih, krmilih in drugih proizvodih. Istočasno bi morali financirati razvoj trajnostnih vrednostnih verig.**
 - Države članice EU bi morale izkoristiti možnost preusmeritve dela proračuna za neposredna plačila za *sektorske intervencije*, ki bi spodbudile transformacijo preko pridelavo konoplje.
 - Pridelovalci konoplje morajo imeti možnost registracije zaščitene označbe porekla in zaščitene geografske označbe.
2. **Priznan bi moral biti okoljski doprinos konoplje in uporaba konoplje spodbujana za skladiščenje ogljika.**
 - Zakonodajno telo EU bi moralo predvideti poenostavitev novih ozelenitvenih ukrepov (GAEC) za pridelovalce konoplje. Npr., da bi konopljo *izločili iz določila o neproduktivnih*

območjih.

- Pridelovalci konoplje bi morali prejeti *nadomestilo za pozitiven okoljski vpliv*. Lahko znotraj obstoječe sheme za trgovanje emisijami ali pa povsem nove.
 - Z namenom uravnavanja investicij bi morali nameniti spodbude podjetjem, ki razvijajo ali uporabljajo *čiste tehnologije in proizvode*.
- 3. Države članice EU naj za industrijsko konopljo in njene proizvode ne uporabljajo zakonodaje s področja prometa z drogami, v kolikor je upoštevana predpisana vsebnost THC.**
- Proizvodi iz industrijske konoplje *niso zdravila* (ne delujejo protibolečinsko in ne lajšajo trpljenja) kot tudi *ne narkotiki* (ni možna uporaba, zloraba ali odvisnost). Iz tega sledi – in pri tem se naslanjamo na Enotno konvencijo Združenih narodov o mamilih – da bi morala biti konoplja in njeni derivati obravnavani izven mednarodnega nadzora drog.
- 4. Najvišja dovoljena vsebnost THC za poljščino naj se povrne na 0,3%.**
- To bi sektorju omogočilo *poenotenje z mednarodnimi standardi* in vzgojo *novih in prilagojenih sort*, s tem pa bi zadostili potrebam pridelovalcev in potrošniškim trendom.
- 5. Kmetovalcem naj bo dovoljeno uporabljati in predelovati vse dele rastline – vključno s cvetovi in listjem. Prav tako se mora omogočiti, da tržijo kateri koli izdelek, v kolikor se držijo omejitve o vsebnosti THC.**
- Prava vrednost konoplje je v možnosti uporabe celotne rastline. Kljub temu pa nekatere članice EU še zmeraj prepovedujejo uporabo in trženje listja ter cvetov konoplje. V kolikor omogočimo pridelovalcem, da predelujejo in prodajajo vse dele rastline, lahko zmanjšamo količino odpadnega materiala in *povečamo donos same rastline*. To bi zvišalo dohodek kmetovalcev in drugih, vključenih v vrednostno verigo.
- 6. Konoplja in konopljini pripravki, ki vsebujejo naravno prisotne kanabinoide se ne bi smeli obravnavati kot nova živila.**
- Zgodovinsko gledano so se konopljini cvetovi, listi ter njihovi ekstrakti, ki vsi vsebujejo visoke količine CBD in drugih kanabinoidov, uporabljali že pred letom 1997. Konoplja je bila zmeraj del človeške prehrane.
 - *Ne obstaja nikakršno zdravstveno tveganje* in z zdravstvenega vidika ni razloga za omejevanje dostopa do konopljinih proizvodov.
- 7. Vzpostaviti je potrebno razumne smernice glede vsebnosti THC v prehranskih izdelkih in krmi.**
- *Ocena tveganja Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) in Nemškega zveznega inštituta za oceno tveganja (BfR) glede zaužitja THC* preko prehranskih izdelkov, ki vsebujejo konopljo, ne zadošča znanstvenim standardom. Trenutna priporočila EFSA in smernice BfR glede vsebnosti THC-ja v prehranskih izdelkih so zastarela, nepotrebno stroga in jih je *nujno potrebno ponovno revidirati na podlagi znanstvenih dognanj*. Nova ocena mora temeljiti na znanstvenih ocenah iz bolj razvitih trgov (npr. Kanada, ZDA, Švica), tako da se omogočijo poštene in primerljive možnosti tudi evropski konopljarji industriji.
 - Oblikovati bi se moral skupni EU pristop. Tako bi se uskladilo omejitve posameznih držav in se jih nato poenotilo, *glede na najnovejše mednarodne standarde in znanstvene študije*.

8. Vsi deli konoplje bi morali biti dovoljeni kot surovina pri izdelavi kozmetike.

- EU obravnava določene vrste surovine iz konoplje, ki se uporablja v kozmetiki, v skladu z ukrepi, ki so del nadzora nad narkotiki. Glede na to, da *konoplja ni narkotik*, se mora temu primerno posodobiti podatkovna baza kozmetičnih sestavin.
- Nobenega razloga ni, da bi omejili naravne kanabinoide v kozmetični uporabi, pri čemer pa je uporaba sintetičnega kanabidiola odobrena. Jasno je, da uporaba teh sestavin *ne pomeni tveganja za zdravje*, ne glede na to, ali so naravne ali sintetične.

9. EU mora ceniti in spodbujati uporabo konopljinih vlaken za proizvodnjo kratkih in dolgih vlaken za tekstil. Obenem mora dati prednosti vzpostavitvi trajnostnih vrednostnih verig.

- Po koncu druge svetovne vojne so evropske države pričele masovno nadomeščati naravne materiale s cenejšimi sintetičnimi vlakni na osnovi ogljika. V tem času se je zaprla skorajda vsa *proizvodnja* konopljinih vlaken. Nujno potrebno je ponovno izgraditi vrednostno verigo znotraj Evrope, da se s tem izognemo delokalizaciji proizvodnje.
- Prva predelava (trenje in mikanje) vlaken bi se morala spodbujati s *posebnimi finančnimi spodbudami*, pri čemer bi morali kmetovalcem omogočiti *strokovno usposabljanje*.
- Konkretni cilji politike raziskav in razvoja morajo biti usmerjene v *izboljšanje genetskega profila* rastline za pridobivanje konopljinega vlakna, v izboljševanje tehnologije predelave vlakna in v izboljšanje kvalitete preje.

10. Potrebno je spodbuditi uporabo gradbenih in drugih materialov na osnovi konoplje tako v javnem kot tudi v zasebnem sektorju. Cilj je delno ali popolnoma nadomestiti druge, manj trajnostne alternative.

- EU bi morala naložiti strožje omejitve pri javnem naročanju in si zastaviti ambicioznejše cilje za *doseganje ničelne emisije znotraj EU in na nacionalnih nivojih*.
- Za uporabo takšnih izdelkov bi morali biti potrošniki in kmetovalci deležni jasnih ekonomskih koristi kot so administrativne olajšave, spodbude za nakup, idr.